

**Uchwała Nr XX/126/2020
Rady Gminy Nowy Żmigród
z dnia 8 kwietnia 2020 r.**

**w sprawie przyjęcia 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny
dla Gminy Nowy Żmigród na lata 2020 - 2022**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.), art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 z późn. zm.)

Rada Gminy uchwała, co następuje :

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowy Żmigród na lata 2020 - 2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowy Żmigród oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Henryk Strzelec
Henryk Strzelec

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowy Żmigród na lata 2020- 2022

I Wstęp

Niniejszy Program jest kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny realizowanego w Gminie Nowy Żmigród.

Rodzina, to podstawowa komórka społeczna i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, która oddziałuje na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego postępowanie. Prawidłowo funkcjonująca rodzina, z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swoich członków, w szczególności dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone. Główne problemy dezorganizujące życie rodzin to: uzależnienia, przemoc, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna. W przypadku jakichkolwiek dysfunkcyjności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa.

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

Działania z zakresu pomocy rodzinie są realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie. W ramach wspierania funkcji opiekuńczych rodziny dziecka w strukturach GOPS działają:

- Asystent rodziny, którego praca polega na aktywnym wspieraniu rodziny, reagowaniu na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, które otrzymuje z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, policji, pielęgniarki środowiskowej. Głównym celem asystenta rodziny jest osiągnięcie podstawowego poziomu stabilności życiowej w rodzinie;
- Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który zajmuje się problemem przemocy w rodzinie na terenie gminy. Wśród swoich członków skupia przedstawicieli instytucji działających na rzecz przeciwdziałania temu zjawisku.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi

w szczególności w następujących aktach prawnych:

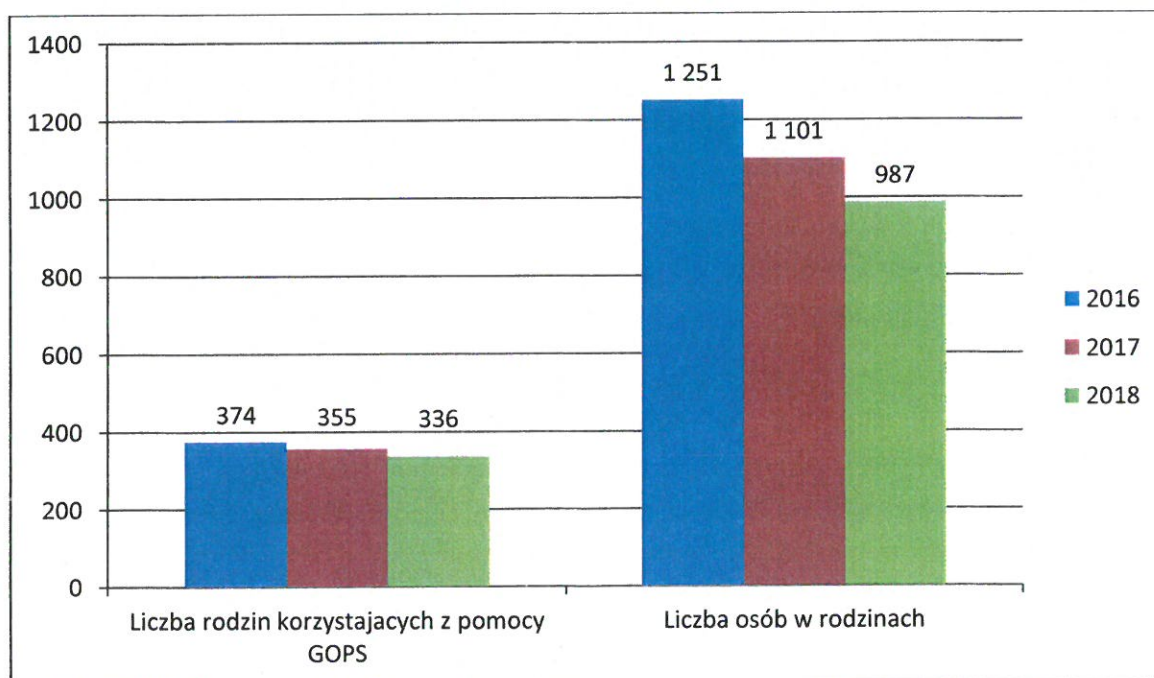
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019r., poz. 1111 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019r., poz. 1507 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016r., poz. 1860 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015, poz. 1390 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018, poz. 2137 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018r., poz. 1030 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018r., poz. 2134 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018r., poz. 2220 z późn. zm.)
- ustawie z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2018r., poz. 554 z późn. zm.)

II Analiza aktualnej sytuacji rodzin na terenie Gminy Nowy Żmigród

Gmina Nowy Żmigród leży w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego, na terenie powiatu jasielskiego. Obejmuje obszar 104 km², co stanowi 12,5% powierzchni powiatu. Od północy sąsiaduje z gminą Tarnowiec, od wschodu z gminami Chorkówka i Dukla, od południa z gminą Krempna i od zachodu Osiek Jasielski i Dębowiec. Liczba mieszkańców według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 9 271 osób.

Pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie w roku 2018 znajdowało się 336 rodzin, w tym 10 rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, co stanowi 3% wszystkich objętych pomocą GOPS.

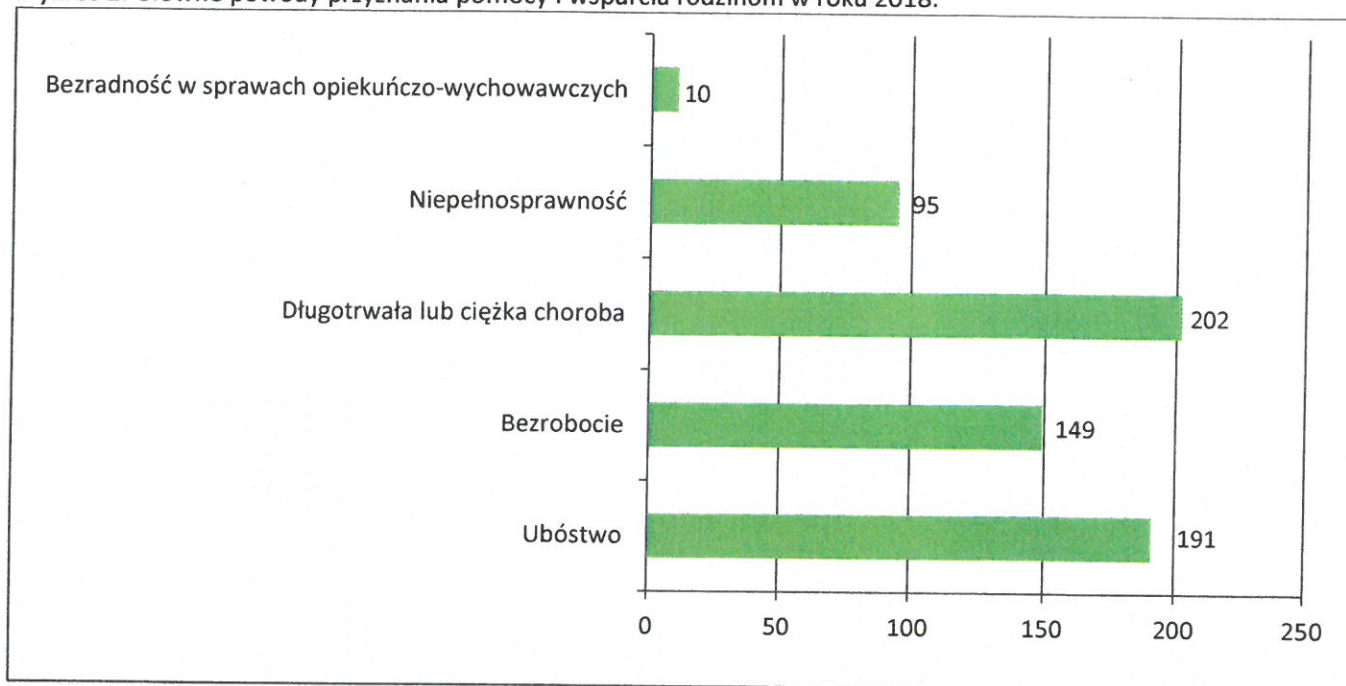
Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach którym przyznano świadczenia w latach 2016 – 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności GOPS z roku 2018 oraz Sprawozdania MPiPS-03.

Przedstawione dane statystyczne wskazują, że każdego roku liczba rodzin oraz osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zmniejsza się. Wpływ na spadek tej liczby zapewne ma obniżenie stopy bezrobocia rejestrowanego w powiecie jasielskim w latach 2016-2018

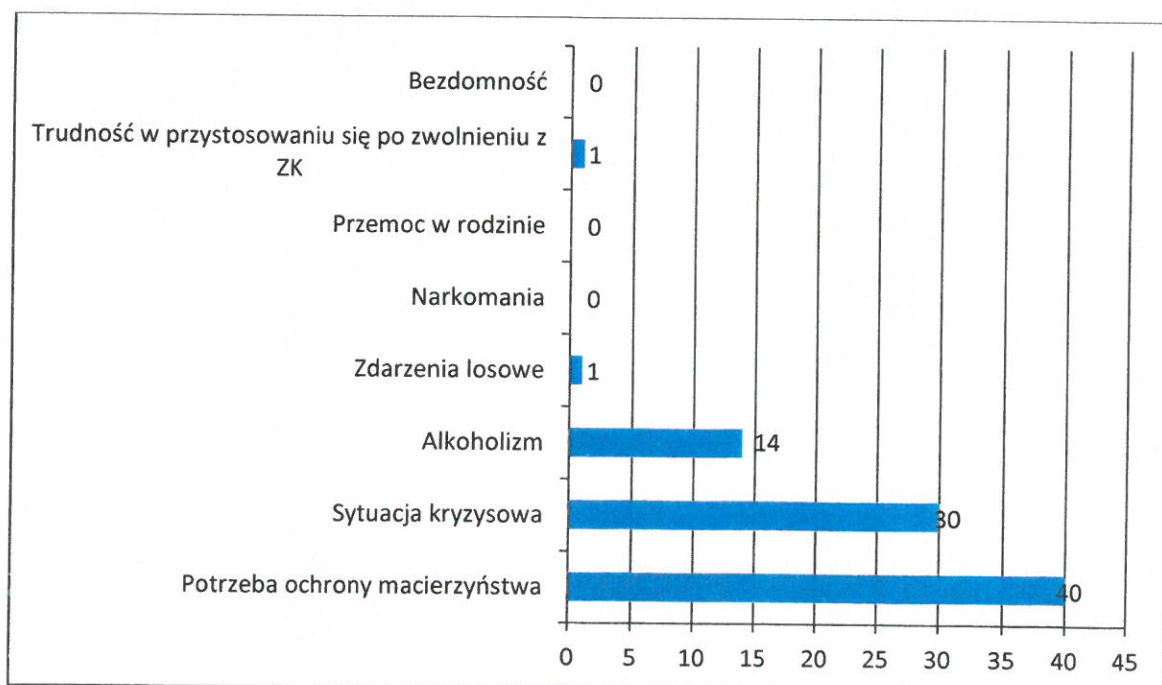
Wykres 2. Główne powody przyznania pomocy i wsparcia rodzinom w roku 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03.

Najczęstszym powodem udzielania pomocy i wsparcia są : długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wykres 3. Inne powody udzielania pomocy i wsparcia w roku 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03.

Wskazane powyżej dysfunkcje bardzo często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

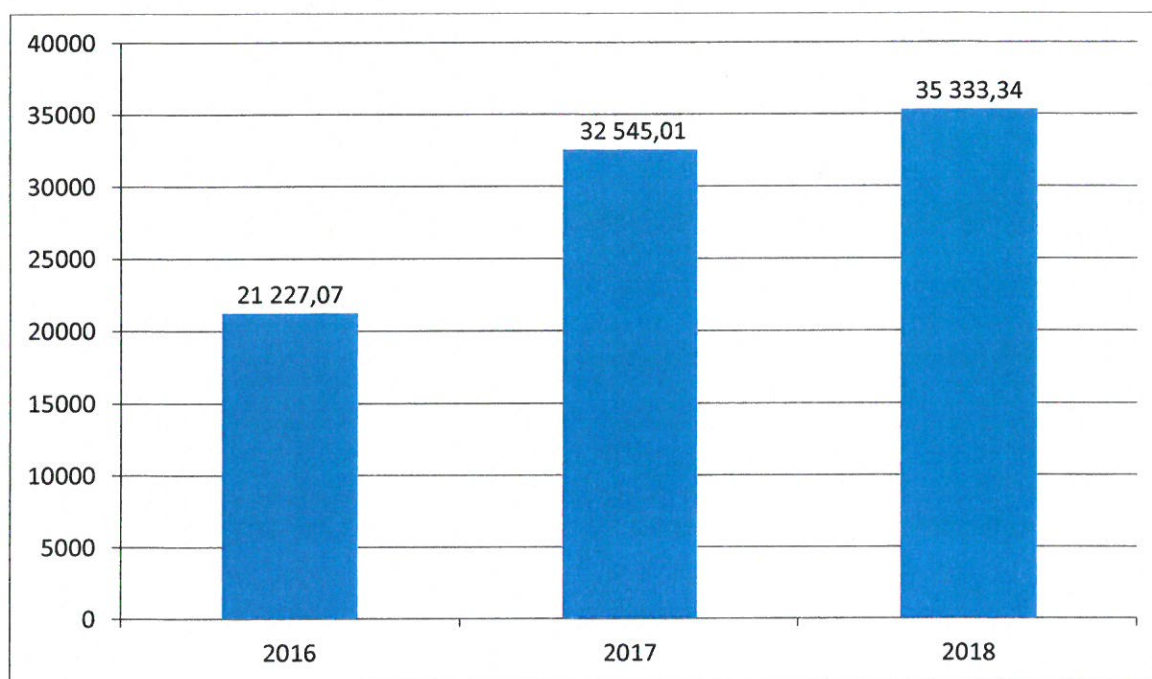
Bezradność oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, niskie kompetencje wychowawcze, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego.

Podobnych danych dostarcza Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2022, z których wynika, że głównymi problemami społecznymi w powiecie są: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, które mogą prowadzić do występowania zjawiska wyuczonej bezradności i trudności opiekuńczo-wychowawczych. Z danych statystycznych Sądu Rejonowego w Jaśle, Wydziału III Rodzinnego i Nieletnich wynika, że nadzorem kuratorów w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w gminie Nowy Żmigród w roku 2018 objętych było 10 rodzin.

Rodzinom zamieszkałym na terenie gminy Nowy Żmigród, przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej może zostać przydzielony asystent rodziny.

Gmina zobowiązana jest do ponoszenia wydatków z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, w rodzinnym domu dziecka albo w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W 2018 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie dokonał refundacji za 5 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na łączną kwotę 35.333,34 zł.

Wykres 4. Kwota wydatkowanych środków z tytułu odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w latach 2016 – 2018.

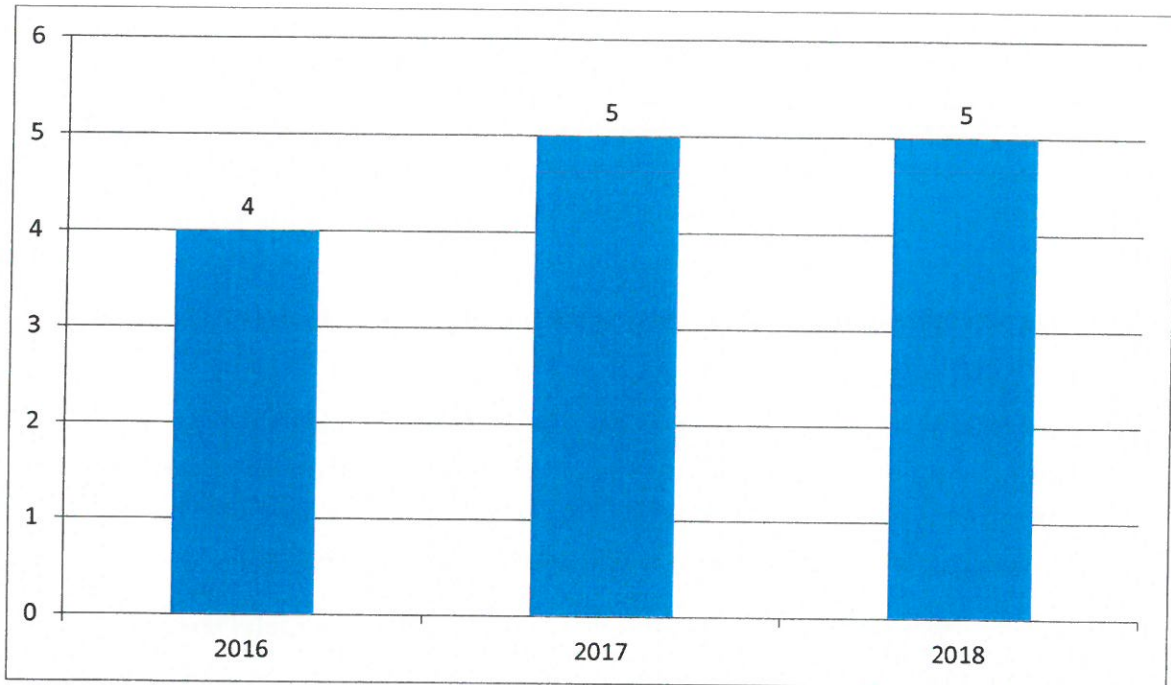

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności GOPS z roku 2018 oraz Sprawozdania MPiPS-03.

Znaczny wzrost wydatków związanych z dopłatą gminy do kosztów umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej wynika również z zasady finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Wykres 5. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2016 – 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności GOPS z roku 2018 oraz Sprawozdania MPiPS-03.

Z powyższych danych wynika, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dzieci w rodzinie zastępczej utrzymuje się od 2017 r. na stałym poziomie i nie ma tendencji wzrostowej.

Należy jednak podejmować działania o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym.

Tabela 1. Typ rodzin objętych pomocą społeczną.

Typy rodzin	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	336	987
Rodziny z dziećmi	139	649
o liczbie dzieci:		
1	48	181
2	49	222
3	28	149
4	10	63
5	3	26
6	1	8
7 i więcej	0	0
Rodziny niepełne	14	48
o liczbie dzieci:		
1	8	20
2	3	9
3	0	0
4 i więcej	3	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03.

III Wnioski

Z analizy zebranych danych wynika, że liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Nowy Żmigród ma tendencję spadkową. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych lokuje się na 5 miejscu wśród głównych powodów udzielania pomocy i wsparcia, ale należy utrzymywać wsparcie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w celu dalszej poprawy ich funkcjonowania i zmniejszania zjawiska dezintegracji rodziny w postaci wychowywania dziecka poza rodziną naturalną.

IV Analiza SWOT (mocne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia)

Aby określić właściwe cele oraz zaprojektować skuteczne działania na rzecz dziecka i rodziny należy posłużyć się analizą SWOT, czyli należy przeanalizować obecny potencjał gminy (mocne i słabe strony) oraz wskazać warunki i procesy zewnętrzne, które wpływać będą lub wpływają na funkcjonowanie gminy w analizowanym obszarze (szanse i zagrożenia).

Mocne strony	Słabe strony
<p>Realizacja celów zawartych w dokumentach:</p> <ul style="list-style-type: none">- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowy Żmigród.- Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie- Funkcjonowanie Gminnej Komisji ds. Rozwiązania Problemów Alkoholowych w Nowym Żmigrodzie- Pomoc prawna świadczona w Puncie nieodpłatnej pomocy prawnej- Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (POPŻ) dla mieszkańców Gminy Nowy Żmigród we współpracy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Jaśle.- Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny tj. placówkami oświatowymi, przychodniami zdrowia, PCPR, PKPS, Sądem Rejonowym, kuratorami, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, PUP- Wystarczająca ilość placówek oświatowych na terenie gminy- Realizacja Rządowego Programu "Posiłek w szkole i w domu"	<ul style="list-style-type: none">- Brak chęci do podjęcia i utrzymania pracy zarobkowej- Brak mieszkań socjalnych- Brak współpracy rodzin w zakresie zmiany stylu życia- Roszczeniowość i niezaradność rodzin korzystających z pomocy społecznej- Brak rodzin wspierających- Uzależnienia od alkoholu, nikotyny i substancji odurzających- Długi czas oczekiwania na leczenie odwykowe

<ul style="list-style-type: none"> - Rozwinięta baza rekreacyjno- sportowa - Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców - Poradnictwo psychologiczne w Puncie konsultacyjnym dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> -Poprawa sytuacji rodzin z dziećmi -Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników instytucji wspierających rodzinę -Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę -Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych -Edukacja rodzin w rozwijaniu umiejętności rodzicielskich, zarządzania budżetem domowym, dostęp do poradnictwa specjalistycznego -Mobilizowanie młodzieży i dorosłych do podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez kursy, szkolenia, udział w projektach aktywizujących zawodowo 	<ul style="list-style-type: none"> ·Wzrost kosztów utrzymania rodziny · Wzrost zjawisk społecznie nieakceptowanych, również wśród dzieci i młodzieży tj. przemoc, alkoholizm, narkomania, uzależnienie od internetu itp. · Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców · Rozluźnienie więzi rodzinnych · Przyzwyczajenie się rodzin do korzystania z pomocy społecznej · System prawny (zbyt niskie kryteria dochodowe uprawniające do otrzymywania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych, niekorzystna sytuacja dla samotnych pracujących rodziców z 1-2 dziećmi) · Wzrost liczby zadań zleconych samorządom gminnym bez zabezpieczenia środków finansowych · Wzrost demoralizacji dzieci i młodzieży · Łatwy dostęp dzieci i młodzieży do różnego rodzaju używek · Promowanie w mass mediach konsumpcyjnego stylu życia.

IV Zasoby

	Nazwa placówki	Rodzaj działalności
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Praca socjalna, praca asystenta rodziny, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, specjalistyczne poradnictwo, aktywizacja społeczno- zawodowa Przyznawanie i wypłacanie stypendiów socjalnych, zasiłków losowych, wyprawki szkolnej, wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dla osób nieubezpieczonych mających niskie dochody, realizacja Karty Dużej Rodziny

2.	Urząd Gminy	Dowozy dzieci niepełnosprawnych,
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, wsparcie terapeutyczne dla osób uzależnionych i ich rodzin poprzez działalność Punktu Konsultacyjnego
4.	Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy,
5.	Placówki służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej
6.	Placówki Oświatowe: przedszkole, szkoła podstawowa,	Działalność edukacyjno- wychowawcza, wsparcie psychologiczno- pedagogiczne dla rodziców i dzieci
7.	Sąd i kuratorzy sądowi	Pomoc rodzinom w odzyskiwaniu prawidłowych relacji społecznych
8.	Komisariat Policji	Działania zapobiegające przemocy w rodzinie i prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem

V Adresaci

Adresatami programu są:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki.

VI Zadania i cele

Cel główny: Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo- wychowawczych.

Cel szczegółowy 1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dzieci i rodzin.	
Zadania	Wskaźnik realizacji działań
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	- liczba rodzin i formy udzielonej pomocy
Objęcie dożywianiem wszystkich dzieci tego wymagających	- liczba dzieci korzystających z dożywiania - liczba rodzin korzystających z pomocy w ramach realizacji Programu POPŻ
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej	-liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach -wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach
Cel szczegółowy 2. Wspieranie rodzin we wzmacnianiu ich roli i funkcji opiekuńczo-wychowawczej	

Zadania	Wskaźnik realizacji działań
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją szkołami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	-liczba rodzin objętych działaniami -liczba i rodzaj działań
Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołem Interdyscyplinarnym	-liczba rodzin objętych działaniami -liczba i rodzaj działań
Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	-liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy
Działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin	-liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy
Monitorowanie rodzin zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców	- liczba rodzin objętych monitorowaniem

VII Finansowanie

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Nowym Żmigrodzie na lata 2020-2022 odbywać się będzie w ramach środków budżetowych Gminy Nowy Żmigród oraz środków pozyskiwanych z innych źródeł.

VIII Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakładanym efektem realizacji Programu jest polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Działania są ukierunkowane na konsolidację współpracy różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji celem odbudowywania właściwych relacji rodzinnych w tym: pozostawienia dzieci w miejscu zamieszkania, reintegracja rodziny naturalnej poprzez powrót dziecka do rodziny.

IX Koordynowanie i realizacja Programu

Program będzie realizowany i koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie.

X Monitorowanie

Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie przez Wójta Gminy Nowy Żmigród za pośrednictwem Kierownika GOPS w Nowym Żmigrodzie w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy Nowy Żmigród sprawozdania z realizacji Programu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019r., poz. 1111 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W związku z upływem terminu obowiązywania uchwalonego w 2017 roku Gminnego Programu Wsparcia Rodziny dla Gminy Nowy Żmigród niezbędne jest podjęcie przedmiotowej uchwały.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Henryk Strzelec
Henryk Strzelec